

Universitätsbibliothek Wuppertal

Epistolæ obscvrorvm virorvm

cvm inlvstrantibvs adversariisqve scriptis

Textvs

Hutten, Ulrich von

Lipsiæ, 1864

1. Thomas Langschneyderius

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-976](#)

1.

Thomas Langschneyderius
baccalaurius theologie formatus
quamvis indignus
salutem dicit
superexcellenti necnon scientificissimo viro
domino Ortvino Gratio Daventriensi
poetę, oratori, et philosopho, necnon theologo, et plus si vellet.

Quoniam (ut dicit Aristoteles) dubitare de singulis non est inutile, et
quia legitur in Ecclesiaste: 'proposui in animo meo quērere et investigare
de omnibus quē sunt sub sole': igitur ego proposui mihi mouere unam
quēstionem in qua dubium habeo ad dominationem vestram. Sed prius
protestor per deum sanctum, quod non volo tentare dominationem seu
venerabilitatem vestram: sed ego cupio cordialiter et affectuose quod in-
15 struatis me super dubium illud. Quia scriptum est in evangelio: 'noli ten-
tare dominum deum tuum', quia, ut dicit Salomon: 'a deo est omnis sa-
pientia'; sed vos dedistis mihi omnem scientiam quam ego habeo, et omnis
scientia bona est origo sapientię: ergo vos estis mihi quodammodo deus,
quia dedistis mihi initium sapientię, loquendo poetice. Est autem illa quē-
20 stio sic introducta: Dudum fuit hic prandium Aristotelis, et doctores, li-
cenciati, necnon magistri fuerunt in magna lētitia, et ego fui etiam ibi;
et bibimus pro primo ferculo tres haustus de malvatico, et pro prima
vice imposuimus semellas recentes, et fecimus offam, et deinde habuimus
sex fercula de carnibus, et gallinis, et caponibus, et unum de piscibus;
25 et procedendo de uno ferculo in aliud, semper bibimus vinum Kotzbor-
gense, Rhenense, et cerevisiam Embeccensem, necnon Thurgensem et Neu-
burgensem; et magistri fuerunt bene contenti, et dixerunt quod domini
magistri novelli bene expediverunt se, et cum magno honore. Tunc ma-
gistri hilarificati inceperunt loqui artificialiter de magnis quēstionibus: Et
30 unus quēsivit, utrum dicendum 'magister nostrandus' vel 'noster magistran-
dus', pro persona apta nata ad fiendum doctor in theologia, sicut pro-
nunc est in Colonia mellifluus pater frater Theodericus de Ganda, ordinis

⁵ Sal. d. 1...3. ¹⁰ Eccl's. 1...3. ²⁶ cereuiseā 3. ²⁷ domini] d. 1...3. ²⁹ . Et
1...3. ³² Theodoric⁹ 3.

Carmelitarum venerandissimus legatus almę universitatis Coloniensis, providissimus artista, philosophus, argumentator, et theologus supereminens. Et statim respondit magister Warmsemel Iansmannus meus, qui est Scotista subtilissimus, et magister XVIII annorum, et fuit tempore suo pro gradu magisterii bis reiicitus, et ter impeditus, et tamen stetit ulterius⁵ quoad fuit promotus pro honore universitatis, et intelligit bene facta sua, et habet multos discipulos, parvos et magnos, senes cum iunioribus, et cum magna maturitate dixit, et tenuit quod dicendum est ‘noster magistrandus’, quod sit una dictio: quia ‘magistrare’ significat ‘magistrum facere’, et ‘baccalauriare’ ‘baccalaurium facere’, et ‘doctorare’ ‘doctorem facere.’¹⁰ et hinc veniunt isti termini ‘magistrandus’, ‘baccalaurandus’, et ‘doctorandus’. Sed quia doctores in sacra theologia non dicuntur doctores, sed propter humilitatem et etiam sanctitatem, et propter differentiam nominantur seu appellantur magistri nostri, quia stant in fide catholica in loco domini nostri Iesu Christi qui est fons vite; sed Christus fuit nostrorum¹⁵ omnium magister: ergo ipsi appellantur magistri nostri, quia habent nos instruere in via veritatis, et deus est veritas, quapropter merito vocantur magistri nostri, quia omnes nos scilicet Christiani debemus et tenemur audire predicationem eorum, et nullus debet dicere contra eos, ex quo sunt omnium nostrum magistri. Sed ‘nostro -tras -trare’ non est in usu, et²⁰ neque legitur in vocabulario Exquo, neque in Catholicon, neque in Brevioloquo, neque in Gemmagemmarum, qui tamen habet multos terminos: Ergo debemus dicere ‘noster magistrandus’, et non ‘magister nostrandus’. Tunc magister Andreas Delitzsch, qui est multum subtilis et pro parte est poeta, et pro parte est artista, medicus et iurista, et iam legit ordinarie²⁵ Ovidium in metamorphosi, et exponit omnes fabulas allegorice et litteraliter, et ego fui auditor eius, quia exponit multum fundamentaliter, et etiam legit in domo sua Quintilianum et Iuvencum, et ipse tenuit oppositum magistro Warmsemel, et dixit quod debemus dicere ‘magister-nostrostrandus’. Quia sicut est differentia inter ‘magister noster’, et ‘noster ma³⁰gister’, ita etiam est differentia inter ‘magister nostrandus’, et ‘noster magistrandus’: Quia ‘magister-noster’ dicitur doctor in theologia, et est una dictio, sed ‘noster magister’ sunt due dictiones, et sumitur pro unoquaque magistro in quacunque scientia liberali, seu mechanica manuali, seu capitali. Et non obstat quod ‘nostro -tras -trare’ non est in usu, qui possumus fingere nova vocabula, et ipse allegavit super hoc Horatium: tunc magistri multum admiraverunt eius subtilitatem, et unus portavit ei unum cantharum cerevisie Neubergensis, et ipse dixit: ‘ego volo expectare, sed

² supemines 3.   ⁸ noster magistrād⁹ 2.   ²⁶ metām 1...3.   ²⁹ warmsemel
1.2.   ^{29.30} mḡr nostrādus 2.   ³² mḡr nr̄ 1. mḡr noster 2. maḡr nr̄ 3.   ³⁵ qui]
q̄ 1.2. q̄ 3. (non quia)   ³⁸ Neuburgenfis 3.

parcatis mihi', et tetigit birretum, et risit hilariter, et portavit magistro Warmsemel, et dixit: 'Ecce domine magister, ne putetis quod sum inimicus vester', et bibit in uno anhelitu; et magister Warmsemel respondit ei fortiter pro honore Slesitarum. Et magistri omnes fuerunt leti, et postea fuit pulsatum ad vesperas. Quapropter rogo excellentiam vestram quod velitis mihi exponere mentem vestram, quia vos estis multum profundus: et ego dixi protunc, 'magister Ortvinus debet mihi bene scribere veritatem, quia fuit preceptor meus in Daventria, quando fui tertianus'. Etiam debetis me certificare quomodo stat in guerra inter vos et doctorem Ioannem Reuchlin. Quia intellexi quod iste ribaldus (quamvis sit doctor et iurista) nondum vult revocare verba sua. Et mittatis etiam adhuc semel mihi librum magistri nostri Arnoldi de Thungaris, quem articulatim composuit, quia est multum subtilis, et tractat de multis profunditatibus in theologia. Valete, et non habeatis pro malo, quod scribo vobis ita socialiter, quia vos dixistis mihi olim quod amatis me sicut frater, et vultis me promovere in omnibus, etiam si debeatis mihi concedere magnam pecuniam. Datum in Lyptzick.

2.

Magister Ioannes Pellifex

salutem dicit

Magistro Ortvino Gratio,

Salutem amicabilem et servitutem incredibilem. Venerabilis domine magister. quia, ut dicit Aristoteles in prædicamentis, de singulis dubitare non est inutile: quapropter est una res quæ facit mihi magnam conscientiam. Nuper fui in missa Franckfurdense. tunc ivi cum uno baccalaureo per plateam ad forum, et obviaverunt nobis duo viri qui apparuerunt sat honesti, quantum ad aspectum, et habuerunt nigras tunicas, et magna caputia cum liripipiis. Et deus est testis meus quod putavi quod sunt duo magistri nostri: et feci ipsis reverentiam, deponendo birretum: tunc ille baccalaureus stimulavit me, et dixit: 'Amore dei quid facitis? isti sunt Iudei, et vos deponitis birretum vestrum ante eos': tunc ego ita fui perterritus, ut si vidi unum diabolum. Et dixi: 'domine baccalaure, parcat mihi dominus deus, quia feci ignoranter. Sed quid putatis, utrum sit magnum peccatum?' Et primo dixit quod videtur sibi, quod est peccatum mortale, quia comprehenditur sub idolatria, et est contra primum præceptum ex decem præceptis, quod est 'unum crede deum'. Quia quando

² warmsemel una m hic 1...3. et sic paullo post iterum. ¹⁰ Iohannē 3.

²⁰ S.D. 1...3. ²¹ Magistro] M. 1...3. ²² : quia 2. Ariftot' 1.3. Ariftote. 2.

³⁵ quia] quid 2. ³⁶ quod] qb 2. (ut sape b pro d)